

*Mgr Mariusz Nyk,
Mgr Michał Ferdzyn*

Spółeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi

Czynniki sprzyjające rozwojowi województwa łódzkiego

POŁOŻENIE REGIONU

Województwo łódzkie jest jednym z szesnastu regionów, jakie zostały wyodrębnione na obszarze Polski od 1 stycznia 1999 r. Położone jest w centrum Polski, czego wyrazem jest między innymi geometryczny środek naszego kraju, który znajduje się w okolicach miejscowości Piątek w powiecie łęczyckim (rysunek 1). Jako jedno z pięciu województw nie ma bezpośredniego dostępu do granic naszego państwa. Po latach stagnacji woj. łódzkie znów zaczyna liczyć się na przemysłowej mapie Polski. To zasługa m.in. centralnego położenia regionu. To wyjątkowe usytuowanie powoduje, że na terenie regionu, w pobliżu miasta Stryków, powstaje skrzyżowanie dwóch największych autostrad przebiegających w niedalekiej przyszłości przez Polskę. Będzie tu krzyżować się autostrada północ–południe z autostradą wschód–zachód.

Województwo swoim zasięgiem obejmuje 18 219 km², co stanowi 5,8% powierzchni Polski (9. lokata w kraju). Na obszarze regionu łódzkiego mieszka 2597,1 tys. osób, tj. 6,8% ludności Polski (wskazuje to na 6. lokatę w kraju)¹.

SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 1999–2004

Poniższa analiza pozwoli nam na sformułowanie opinii dotyczącej dynamiki łódzkiej gospodarki oraz szans rozwoju tegoż województwa. Wstąpienie Polski do Wspólnoty Europejskiej zachęca zagranicznych inwestorów. Budowane są nowe przedsiębiorstwa w okolicach Łodzi. Jedną z przyczyn, dla których coraz częściej lokalizowane są siedziby przedsiębiorstw w województwie łódzkim, jest poziom wynagrodzeń.

¹ *Rocznik Statystyczny 2004*, GUS, Warszawa 2005.

Rysunek 1. Mapa administracyjna województwa łódzkiego

Źródło: *Biuletyn województwa*, GUS, Łódź 2004.

Tabela 1

Poziom przeciętnych wynagrodzeń brutto w województwie łódzkim
i w Polsce w latach 1999–2003

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003
ogółem	1722,24	1668,76	2050,39	1839,55	1912,45
sektor publiczny	2135,57	1949,63	2709,23	2224,96	2336,78
sektor prywatny	1519,84	1445,61	1756,85	1577,82	1628,52
Polska	1697,12	1893,74	2045,11	2097,83	2189,34

Źródło: *Wojewódzki Rocznik Statystyczny 2000–2004*, Urząd Statystyczny Łódź.

Statystyka dowodzi, iż w badanych latach przeciętne wynagrodzenie brutto² w województwie łódzkim było niższe od przeciętnego dla Polski. Powoduje to, że w obrębie województwa są niższe koszty pracy – jest to dużym magnesem dla przedsiębiorców.

Z tabeli 1 wynika również, że pracownicy w sektorze publicznym zarabiają więcej niż w sektorze prywatnym. Jest to wynikiem działania mechanizmu rynkowego. Wynagrodzenia w sektorze publicznym są ustawowo podwyższane co najmniej o wskaźnik inflacji. Natomiast płace w sektorze prywatnym uzależnione są w dużej mierze od efektów działalności przedsiębiorstw. Dlatego istotne z punktu widzenia statystyki jest rozróżnianie kształtowania się wynagrodzeń w poszczególnych sektorach. Płaca w badanych latach w sektorze prywatnym jest niższa od płacy w sektorze publicznym przeciętnie o około 30%. Dlatego należy przyjąć, że przeciętne wynagrodzenie w województwie jest lekko zawyżone, ponieważ statystycy stosują metodę zwykłej średniej arytmetycznej. Ponadto głównym decydem w zakresie kształtowania wynagrodzeń jest Okręg Bełchatowski (kopalnia węgla brunatnego).

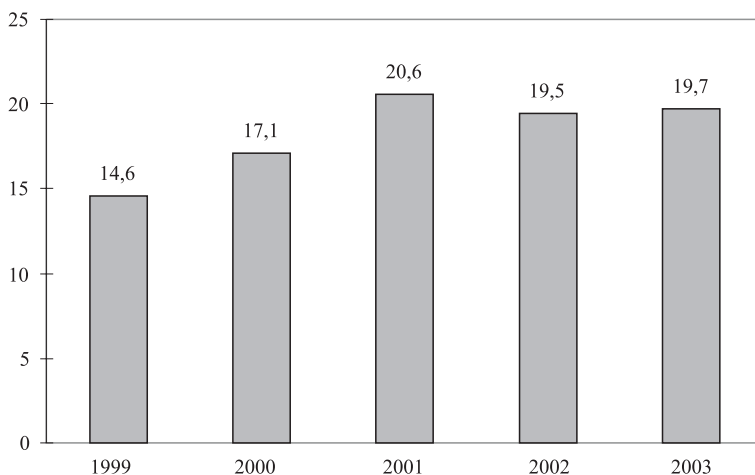
Tylko w roku 2001 przeciętne wynagrodzenie brutto jest wyższe w województwie łódzkim niż w Polsce ogółem. Było to spowodowane zakończeniem inwestycji przez wielkie koncerny takie jak: Bosch (branża AGD), Gillette (przemysł lekki), Indesit (sprzęt AGD). Owe koncerny zgłaszały zapotrzebowanie na kadrę kierowniczą o dość wąskiej specjalizacji.

W średnim i długim okresie wynagrodzenie oddziałuje na wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki. Decyduje również o migracjach terytorialnych.

Zauważmy, że gdyby brać pod uwagę tylko wynagrodzenia sektora publicznego wówczas w Łódzkiem płaca byłaby wyższa od przeciętnej w Polsce. Natomiast jednoznacznie można stwierdzić, że występuje tendencja wzrostowa w kształtowaniu się wynagrodzeń w województwie łódzkim. Jednakże dynamika jest niższa niż przeciętna dla Polski.

Analizując rynek pracy i jego zróżnicowanie według województw okazuje się, że stopa bezrobocia w Łódzkiem była od lat wyższa od średniej krajowej w Polsce (wykres 1). Na początku 2001 roku różnica wynosiła 1,5 punktu procentowego na niekorzyść województwa łódzkiego. W marcu 2005 bezrobocie w regionie łódzkim przewyższało średnią krajową jedynie o 0,4 punktu procentowego. Jest to efekt przyznania (nieformalnego) zagłębia inwestycyjnego dla

² Przeciętne wynagrodzenie brutto nominalne definiowane jest jako wypłaty oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płaconymi przez pracownika.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w woj. łódzkim w latach 1999–2003

Źródło: Kreator wykresów na podstawie danych z *Roczników Statystycznych*.

województwa. Wkrótce Łódź ma szansę stać się jedynym miastem w Europie, w którym będzie produkowany milion sztuk sprzętu AGD rocznie.

Wysoka stopa bezrobocia jest wynikiem m.in. upadającego przemysłu lekkiego w województwie. Jednak w regionie, gdzie są likwidowane miejsca pracy, należy spodziewać się, iż powstaną nowe miejsca pracy, przy czym jest to proces długofalowy. Powstające miejsca pracy wymagają często wysoce specjalistycznych kwalifikacji, dlatego poszukiwanie pracowników na stanowisko specjalista ds. logistyki czy specjalista ds. zarządzania informacją wymaga ich zdobycia. Z wykresu 1 można odczytać, iż wahania stopy bezrobocia są odzwierciedleniem wahań tego zjawiska w całej gospodarce.

Tabela 2

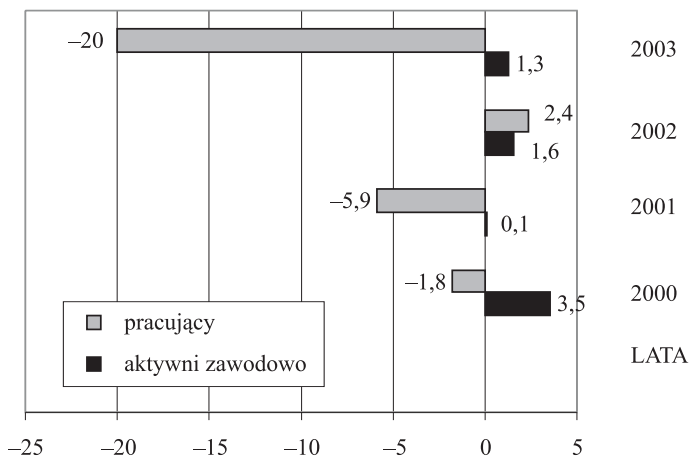
Porównanie wielkości zasobów siły roboczej z wielkością pracujących w województwie łódzkim w latach 1999–2003 (w tys. osób)

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003
Zasoby siły roboczej	2313	2394	2397	2436	2469
Pracujący	1155	1135	1069	1095	882

Źródło: *Rocznik Statystyczny województwa łódzkiego*.

Należy zauważyć, iż obecny spadek stopy bezrobocia zawdzięczamy m.in. programom „pierwsza praca”. Wówczas powstają nowe mikroprzedsiębiorstwa, które tworzą miejsca pracy często dla pojedynczych osób. Jednak skala tych zjawisk pozwala na poprawę sytuacji w kształtowaniu się stopy bezrobocia – proces samozatrudnienia. Wzrost stopy bezrobocia wynika nie tylko ze spad-

ku poziomowi zatrudnienia, ale również z faktu szybszego tempa wzrostu zasobów siły roboczej niż tempa wzrostu zatrudnienia. Pozwala nam to zaobserwować tabela 2. Rokrocznie zwiększają się zasoby siły roboczej (aktywni zawodowo). Natomiast zasoby definiowane jako „pracujący” w większości analizowanego okresu zmniejszają się. Wykres 2 pozwala zauważyć skalę tego zjawiska.

Wykres 2. Tempo zmian aktywnych zawodowo oraz pracujących w województwie łódzkim w latach 2000–2003 (w %)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych w tabeli 2.

W badanym okresie statystyki dowodzą, że tempo zmian pracujących przyjmuje wartości ujemne. Tylko w 2002 roku wartość ta jest dodatnia. Wzrost wielkości pracujących w 2002 roku o 2,4% w stosunku do roku poprzedniego był spowodowany m.in. poprawą wskaźnika przedsiębiorczości w województwie. Zachęty ze strony rządowej spowodowały, iż wiele osób pracujących w szarej strefie założyło własne przedsiębiorstwa (priorytet stanowiły obniżki składek ZUS). Pozostałe lata przedstawiają wartości ujemne dla tej kategorii z powodu m.in. dużej w województwie liczby absolwentów szkół wyższych. W badanych latach wyższe uczelnie kończyli absolwenci z tzw. wyżu demograficznego.

W latach 2000–2003 województwo łódzkie może pochwalić się dodatnim tempem wzrostu zasobów siły roboczej. Przez cały okres objęty obserwacją mamy do czynienia ze wzrostem liczby aktywnych zawodowo. Najniższe tempo wzrostu zanotowano w 2001 roku, które wynosiło 0,1%. Wówczas w regionie pojawił się trend na emigrację do innych województw w celu pobierania nauki na wyższych uczelniach. Traktowano to jak furtkę do zdobycia pracy. Głównym celem „podróży” była stolica. Obecnie rynek pracy w stolicy jest ustabilizowa-

ny i ruchy, które teraz tam obserwujemy są symboliczne. Dlatego widzimy, iż kolejne lata to wyższe tempo wzrostu zasobów siły roboczej, rok 2002 to już 1,6% w stosunku do roku poprzedniego. W tymże roku mamy sytuację nietypową, ponieważ tempo wzrostu pracujących (2,4%) jest wyższe od tempa wzrostu aktywnych zawodowo. Wówczas pojawiły się nowe miejsca pracy w wielkich koncernach zagranicznych – m.in. Centrum finansowo-księgowo Phillips.

Tabela 3

Absolwenci w województwie łódzkim, którzy po raz pierwszy podjęli pracę w latach 1999 – 2003

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003
Absolwenci ogółem	10 577	9 495	9 160	9 732	10 515
Absolwenci szkół wyższych	2 656	2 675	2 867	3 026	3 719
Absolwenci szkół średnich zawodowych	3 237	2 884	2 876	2 874	2 919
Absolwenci liceów ogólnokształcących	1 331	1 219	1 032	1 129	1 239
Absolwenci szkół zasadniczych	3 353	2 717	2 385	2 703	2 638

Źródło: jak w tabeli 1.

Aglomeracja łódzka jest znaczącym ośrodkiem akademickim. Ponad 100 tysięcy studentów uczących się na blisko 30 uczelniach, w tym 6 publicznych, stawia województwo w krajowej czołówce regionów o ogromnych możliwościach intelektualnych. Województwo łódzkie postrzegane jest jako zagłębie akademickie. Dlatego nie ma problemów z wykwalifikowanymi pracownikami. Przy wyższych uczelniach działają inkubatory przedsiębiorczości, które promują formę samozatrudnienia, a nawet udzielają pożyczek dla nowych inicjatyw gospodarczych.

Z tabeli 3 wynika, iż liczba absolwentów nie ulegała diametralnym zmianom. Mimo to, ich liczba nie należy do stałych wartości. W ciągu badanych czterech lat spadła liczba osób ze statusem absolwenta podejmującego pracę po raz pierwszy z dyplomem szkoły średniej zawodowej. Spadek wynosił około 10%. Wyjątkiem jest dynamika wśród absolwentów szkół wyższych. W roku 1999 liczba absolwentów, którzy podjęli po raz pierwszy pracę, wynosiła 2656 osób. Natomiast w roku 2003 liczba wynosiła już 3719 absolwentów (wzrost o 40%)³. Ten wynik świadczy m.in. o liczbie absolwentów ogółem – najwyższa w kraju.

Zmniejszała się liczba absolwentów szkół zasadniczych, którzy podjęli pracę po raz pierwszy. Wśród tych absolwentów wskaźnik znajdowania pracy jest bardzo niski nie tylko w województwie łódzkim. Również w pozostałych regio-

³ Obliczenia własne na podstawie tabeli 3.

nach sytuacja wśród absolwentów szkół zasadniczych jest podobna. Ponadto jest to efekt reformy edukacji wprowadzonej w 1999 roku. Zmniejszenie się liczby absolwentów szkół zasadniczych spowodowało, iż wskaźnik ten również przyjmuje niższe wartości.

Wspólnym dziełem środowiska naukowego, gospodarczego i samorządowego jest inicjatywa budowy Parku Technologicznego w Łodzi. Park zapewnia praktyczne wykorzystanie wyników badań naukowych łódzkich uczelni i przyczynia się do transferu technologii dla potrzeb przemysłowych regionu.

O poprawie pozycji konkurencyjnej regionu łódzkiego świadczy również poprawiający się ostatnio wskaźnik wzrostu gospodarczego. Tempo tego wzrostu zbliża się do poziomu, który powinien uruchomić wzrost zatrudnienia. Zadowolający jest również wzrostu poziomu inwestycji przypadających na jednego mieszkańca województwa.

Tabela 4

Porównanie nakładów inwestycyjnych z PKB *per capita* oraz przeciętna wielkość zatrudnienia w województwie łódzkim w latach 1999–2003

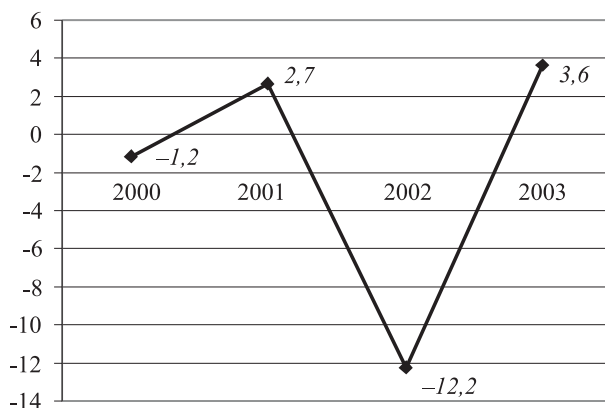
Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003
PKB nominalny <i>per capita</i>	16 676	17 072	17 952	18 492	19 541
Nakłady inwestycyjne <i>per capita</i>	2 510	2 490	2 566	2 281	2 368
Przeciętne zatrudnienie	540 224	510 088	499 922	461 135	454 547

Źródło: *Wojewódzki Rocznik Statystyczny, Najważniejsze dane dotyczące województwa łódzkiego, Biuletyn województwa łódzkiego*, Urząd Statystyczny Łódź.

Tabela 4 pozwala zaobserwować, że wzrostowi PKB nominalnemu towarzyszy spadek nakładów inwestycyjnych na jednego mieszkańca w województwie. Na kształtowanie się nakładów inwestycyjnych *per capita* wpływa czynnik demograficzny. Wzrost liczby ludności może spowodować że tempo zmian inwestycji na 1 mieszkańca będzie niższe. Ponadto w Łódzkim mieliśmy w badanych latach do czynienia ze spadkiem poziomu inwestycji⁴. Spadek inwestycji *per capita* wynika z faktu, że duża część mieszkańców województwa (szczególnie ludzie młodzi) emigrowała do miejsc, gdzie perspektywa pracy przedstawiona jest w lepszym zwiercadle. Głównie ruchy migracyjne nastawione są na stolicę.

Mimo tak krótkiego okresu obserwacji, widać wyraźnie, że wykres przyjmuje postać sinusoidy. Dlatego można powiedzieć, iż istnieją pewne ogólnokrajowe czynniki, które powodują, że w poszczególnych regionach poziom inwestycji

⁴ W 1999 roku poziom inwestycji w woj. łódzkim wynosił 6,670 mln zł, a w roku 2003 – 6,160 mln zł. Spadek o 8%.

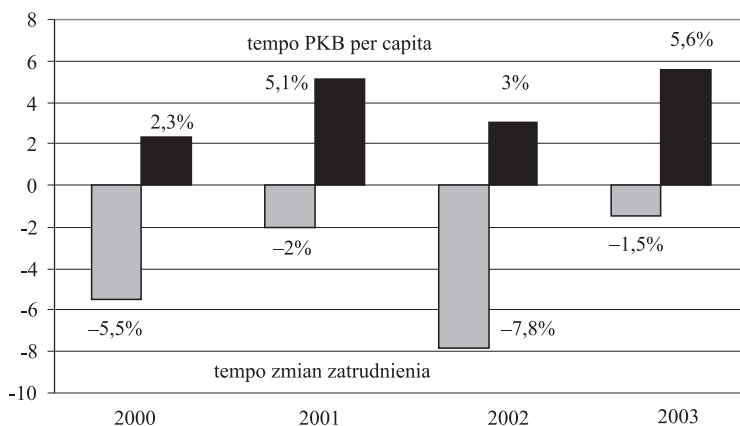

Wykres 3. Dynamika nakładów inwestycyjnych w województwie łódzkim w latach 2000–2003

Źródło: Kreator wykresów na podstawie danych z www.stat.gov.pl

jest zmienny. Czasami dynamika sięga ponad 10% (np. rok 2002) w stosunku do roku poprzedniego. Reasumując, mimo starań regionów w zakresie pozyskiwania inwestorów strategicznych, duży wpływ na sukcesy województw ma stabilność gospodarcza kraju.

Z wykresu 4 wynika, że dodatniemu tempu PKB per capita towarzyszy roczny spadek poziomu zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego. Jest to wynikiem realizacji bezzatrudnieniowego wzrostu gospodarczego, także w województwie łódzkim. Należy zauważyć, że każde zwiększenie tempa wzrostu

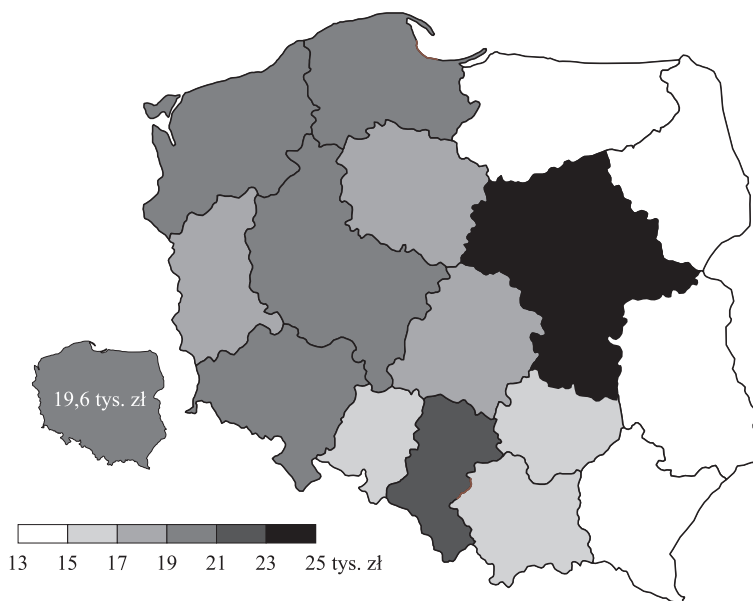

Wykres 4. Tempo zmian zatrudnienia oraz PKB per capita w woj. łódzkim w latach 1999–2003

Źródło: Kreator wykresów na podstawie danych z tabeli 4.

gospodarczego przyczyniało się do zmniejszenia spadkowej tendencji wzrostu zatrudnienia. Badania wykazały, że dopiero osiągnięcie tempa wzrostu gospodarczego na poziomie 6%⁵ dla Polski, jak można sądzić również dla województwa łódzkiego, pozwoli na zwiększenie tempa wzrostu zatrudnienia. Region łódzki zbliża się do tego poziomu.

Rysunek 2 przedstawia udział mieszkańców poszczególnych regionów w kreowaniu PKB w 2003 roku.

Rysunek 2. PKB w Polsce na 1 mieszkańca w roku 2003.

Źródło: *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2004*, GUS, Warszawa 2004.

Najwyższy udział w tworzeniu PKB przypadł województwu mazowieckiemu, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca daje wartość około 30 000 zł. Najniższy PKB tworzy region opolski, lubelski oraz cała ściana wschodnia. Pod względem udziału województwo łódzkie zajmowało w 2003 roku 7. miejsce.

Znaczącym elementem rozwoju gospodarczego regionu są kompleksy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (ŁSSE), która oferuje atrakcyjne warunki inwestowania. Inwestorzy otrzymują pomoc w formie zwolnień podatkowych i mają ustawowo zagwarantowaną niezmienną wartość nabytych praw do ulg⁶. Strefa

⁵ Na podstawie obliczeń prof. dr hab. W. i E. Kwiatkowskich. *Determinanty pozycji konkurencyjnej polskiej gospodarki*, materiały konferencyjne, SWSPiZ Łódź, maj 2005.

⁶ Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 1997 r. ŁSSE została utworzona na 20 lat.

obejmuje 283 ha, zlokalizowana jest w podstrefach w Łodzi, Zgierzu, Ozorkowie i gminie Ksawerów, a poza obszarem aglomeracji łódzkiej na gruntach Tomaszowa Mazowieckiego, Rawy Mazowieckiej, Radomska, Kutna i Łęczycy.

Województwo łódzkie jest w strefie najwyższej aktywności społecznej i gospodarczej (241 440 podmiotów – w tym 93% to własność prywatna). Posiada najwyższe atrybuty w dziedzinie gospodarki, handlu, rolnictwa, nauki, oświaty i kultury i dzięki temu jest jednym z liderów transformacji gospodarczej kraju.

W analizie możliwości rozwojowych regionu wymienić należy:

- wielofunkcyjną, bogatą strukturę gospodarczą (włókiennictwo, energetyka, przemysł spożywczy, chemiczny i przemysł materiałów budowlanych);
- rozbudowę infrastruktury komunikacyjnej;
- prężne środowisko gospodarcze;
- duże zasoby – średnio- i wysokowykwalifikowanej kadry.

Tabela 5

Podmioty zarejestrowane w rejestrze Regon w województwie łódzkim
w latach 1999–2003 (stan na 31 XII)

Wyszczególnienie	udział w %	1999	udział w %	2000	udział w %	2001	udział w %	2002	udział w %	2003
Ogółem		202292		211347		223452		232317		241440
Sektor publiczny	2,3	4701	2,7	5798	2,7	6241	3,0	7066	3,0	7460
Sektor prywatny	97,7	197591	97,3	205549	97,3	17211	97,0	225251	97,0	233980
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		195677		170355		179415		188295		195603

Źródło: Urząd Statystyczny Łódź.

Dynamika powstawania nowych podmiotów w badanych latach waha się między 4% a 5%⁷. Udział podmiotów sektora państwowego stanowi od 2,3% w 1999 r., do 3% w 2003 r. Jak widać, wielkość ta jest prawie stała. 97% nowo powstałych przedsiębiorstw stanowi własność prywatną. Również mikropodmioty zawiązywane przez osoby fizyczne cechuje dynamika. Rokrocznie przybywało nowych podmiotów (tabela 5). Obserwując badane lata zauważamy powstawanie około 750 podmiotów rocznie. Zawdzięcza się to m.in. możliwościom wykorzystania funduszy strukturalnych, jak również programom gospodarczym typu „pierwsza praca”.

⁷ Obliczenia własne, rok poprzedni =100.

Województwo łódzkie jest jednostką samorządu terytorialnego podejmującą wielostronną współpracę z regionami innych państw. Współpraca zagraniczna regionu jest traktowana nie tylko jako instrument kreowania harmonijnego rozwoju kulturalnego i społeczno-politycznego, ale również jest to sposób na pozyskanie nowych inwestorów.

Tabela 6

Udział zagranicznych spółek według wybranych krajów w województwie łódzkim w latach 2000–2003 (w %)

Kraj	2000	2001	2002
Niemcy	31,7	35,5	27,2
Holandia	14,2	15,4	14,0
Luksemburg	5,9	10,1	10,2
Włochy	5,1	6,5	15,5
Wielka Brytania	4,4	4,6	4,4
USA	3,1	3,8	4,4
Pozostałe	35,7	24,1	24,2

Źródło: *Biuletyn Statystyczny Łodzi 2003*, Urząd Statystyczny Łódź.

Z tabeli 6 wynika, że głównymi udziałowcami w spółkach łódzkich są Niemcy. W 2000 roku 31,7% zagranicznych udziałów należało do Niemców. Kolejne miejsca zajmują: Holandia 14,2%, Luksemburg 5,9%. W 2002 roku wyraźnie zaznaczyły się zmiany dla Luksemburga – udział wynosił 10,2%; oraz Włochy – z 5,1% w 2000 r., do blisko 16% w 2002 r. Ta dynamika pozwala na sformułowanie tezy, iż województwo łódzkie cieszy się zainteresowaniem wśród zagranicznych inwestorów. Trend wzrostowy potwierdza przypuszczenia, że przedsiębiorstwa na terenie województwa łódzkiego odnoszą sukcesy.

POTENCJAŁ PRZEMYSŁOWY.

Gospodarka województwa ma charakter przemysłowo-usługowy (w centrum) i rolniczy (na pozostałych obszarach). Województwo łódzkie jest nadal największym w Polsce rejonem produkcji przemysłu lekkiego, głównie włókienniczego i odzieżowego. Poza tym rozwinął się przemysł chemiczny, maszynowy. W samej Łodzi pracuje blisko 100 tys. osób w przemyśle i budownictwie, stanowią one 35%⁸ zatrudnienia w przemyśle całego województwa.

⁸ Obliczenia własne na podstawie danych zawartych w *Biuletynie Statystycznym Łodzi*.

Przemysł paliwowo-energetyczny stanowi nową specjalizację województwa (jego początki sięgają 80. lat poprzedniego wieku) i rozwija się wraz z rozwojem okręgu bełchatowskiego. Zasoby węgla brunatnego wynoszą 1,8 mld ton. W kopalni „Bełchatów” wydobywa się ponad 50% całego pozyskania tego surowca w kraju. Wykorzystuje się go w elektrowni ciepłej, największej w Polsce⁹. Powstało tam również kilka przedsiębiorstw związanych z działalnością kopalni.

Rysunek 3. Rozmieszczenie głównych ośrodków przemysłowych w województwie łódzkim

Źródło: *Rocznik Statystyczny 2004*, GUS, Warszawa 2004.

Uprzemysłowienie województwa łódzkiego jest nierównomierne i zróżnicowane (rysunek 3). Przemysł jest zlokalizowany głównie w ośrodkach powiatowych. Ze względu na stopień uprzemysłowienia wyodrębnić można trzy główne i najważniejsze pod tym względem grupy powiatów:

- wysoko uprzemysłowione: Łódź i Piotrków Trybunalski – miasta na prawach powiatu i powiaty: bełchatowski, pabianicki, zgierski oraz piotrkowski;
- średnio uprzemysłowione: powiaty – kutnowski, tomaszowski, radomszczański, zduńskowolski, wieruszowski, opoczyński, łódzki wschodni, wieluński, łowicki, skierniewicki z miastem – Skierniewice;

⁹ Dostarcza ona 20% (27mld kWh) produkowanej w kraju energii elektrycznej.

- słabo uprzemysłowiony: łęczycki, pajęczański, poddębicki, rawski, łaski, sieradzki.

Podział ten jest efektem transformacji systemowej, która spowodowała m.in. obniżenie zatrudnienia w niektórych, dominujących w Łódzkiem gałęziach przemysłu, np.: włókienniczym, maszyn rolniczych, chemicznym, materiałów budowlanych. Biorąc pod uwagę kryterium wielkości zatrudnienia i klasyfikację EKD (Europejska Klasyfikacja Działalności), do wiodących gałęzi przemysłu zalicza się:

- przemysł lekki,
- przemysł elektromaszynowy,
- przemysł spożywczy,
- przemysł chemiczny,
- przemysł paliwowo-energetyczny.

W województwie łódzkim zatrudnienie w trzech sekcjach klasyfikacji EKD wynosi w stosunku do całego kraju:

- w górnictwie i kopalnictwie 1,9%;
- w działalności produkcyjnej 8,3%;
- zaopatrzenie w energię elektryczną i wodę 6,7%¹⁰.

Mierząc wielkość przemysłu wartością osiągniętych przychodów ze sprzedaży produkcji, za największą gałąź przemysłu należy uznać przetwórstwo rolniczo-spożywcze.

W strukturze wytwarzania niektórych wyrobów (stosunku do całego kraju) udział województwa jest wciąż bardzo wysoki i wynosi:

- w produkcji energii elektrycznej 20,7%;
- tkanin wełnianych 55,6%;
- tkanin bawełnianych 30,3%;
- odzieży 24,6%;
- szkła budowlanego 39,4%;
- węgla brunatnego 52,2%;
- wyrobów pończoszniczych 44,4%;
- płytek ceramicznych 80%;
- włókien celulozowych 39,4%¹¹.

Udział województwa łódzkiego w stosunku do wytwarzania wyrobów w całym kraju jest także wysoki w produkcji piwa, przetworów mleczarskich i mięsnych. Mimo występowania na obszarze województwa znacznej ilości terenów wiejskich, profil społeczno-gospodarczy jest zdecydowanie przemysłowo-rolniczy.

¹⁰ *Rocznik Statystyczny*, GUS, Warszawa 2004.

¹¹ Obliczenia własne na podstawie danych zawartych w *Roczniku Statystycznym* 2004 r.

Najbliższe kilkanaście lat będzie ważnym okresem dla województwa łódzkiego. Aby w znacznym stopniu podnieść rangę regionu, poprawić warunki życia ludności oraz zapewnić dalszy wzrost atrakcyjności lokalizacyjnej i przyciągnąć niezbędny dla rozwoju kapitał należy prowadzić planowe, systematyczne oraz skoordynowane działania realizacyjne w skali całego województwa. Podstawą dla tych działań powinna być jasno określona polityka władz połączona z konsekwentnym dążeniem do wytyczania długookresowych i realistycznie określonych celów rozwojowych, które zapewnią sprawność działania i zdolność do szybkiego reagowania na zmienne sytuacje i nowe zjawiska społeczno-gospodarcze zachodzące w kraju i na świecie. Priorytetowymi działaniami winny stać się przedsięwzięcia zmierzające do likwidacji barier i dysproporcji rozwojowych. Kwestia ta jest o tyle istotna, że wraz z przemianami ustrojowymi i społeczno-gospodarczymi województwo uzyskuje szansę stania się znaczącym regionem nie tylko w skali kraju, ale i Europy. Szansę tą stworzyło wstąpienie Polski do Wspólnoty Europejskiej, w wyniku którego kształtuje się nowy, środkowoeuropejski region o postępującej integracji różnych interesów politycznych, społecznych i gospodarczych, dzięki którym województwo może wykorzystać swoje korzystne, centralne położenie na przecięciu europejskich tras transportowych. Wykorzystanie tej szansy jest możliwe, ponieważ województwo posiada znaczny potencjał gospodarczy i intelektualny, a mieszkańcy wykazują wysoką aktywność przedsiębiorczość przedsiębiorczość.

LITERATURA

Biuletyn województwa, GUS, Łódź 2004.

Kwiatkowsky W. E., *Determinanty pozycji konkurencyjnej polskiej gospodarki*, materiały konferencyjne, maj 2005, SWSPiZ Łódź.

Rocznik Statystyczny lat 1999–2005, GUS, Warszawa.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 1997.

Wojewódzki Rocznik Statystyczny 2004, GUS, Warszawa.

Factors Favourable for Development of Łódzkie Voivodeship

Summary

The next few years is going to be very important for city of Lodz. Planned, systematic and coordinated acting in the whole province is necessary for upgrading the rating of region, social condition of living, localisation and finally for melting investors to come. Lang

term policy with clear targets is the basis of acting. This is a guarantee of ability to reaction for change of Poland's and world's economic situation. Moreover as a priority should be treated cancelling development obstacles. This is necessary for making region important for country and also Europe according to economic and society changes.